

Shabbat Shalom

פרשת יתרו תשפ"ב

EXODUS

PARASHAS YISRO

20 / 8-13

⁸ Remember the Sabbath day to sanctify it. ⁹ Six days shall you work and accomplish all your work; ¹⁰ but the seventh day is Sabbath to HASHEM, your God; you shall not do any work — you, your son, your daughter, your slave, your maidservant, your animal, and your convert within your gates — ¹¹ for in six days HASHEM made the heavens and the earth, the sea and all that is in them, and He rested on the seventh day. Therefore, HASHEM blessed the Sabbath day and sanctified it.

3

Sefat Emet on Shabbos

Chazal (Shabbos 86b) emphasize that the Torah was given on Shabbos. In their words, the Fourth Commandment, זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת, Remember the Sabbath day (Shemos 20:8), was presented to Klal Yisrael בְּעֶצְמוֹ שֶׁל יוֹם שַׁבָּת, on the very day of Shabbos. By using this expression, they are indicating that it was no coincidence that the Torah was given on Shabbos. To some extent, there is an innate association between Shabbos and the Giving of the Torah, as we shall explore.

שבת - שלום

דאיתא אין כלי מחזיק ברכה אלא שלום. ולכן כתיב ויברך בו את יום השביעי שבת שנקרא שלום ומיני מתברכין כל שיתא יומין. ולא נתן הקב"ה ברכת כל יום ביומו כי אין מחזיקין ברכה ימי המעשה רק השבת שהוא שלום.

Chazal (Uktzin 3:12) note that there is no better receptacle for Hashem's blessings than the attribute of *Shalom*. It is because Shabbos is known as *Shalom* that the entire week's *berachos* are reserved for Shabbos. Rather than bless whatever Hashem created on the day of its creation, Hashem blessed the Shabbos and through the Shabbos, He blessed the entire week. It is no coincidence that Hashem reserved all of the universe's *berachos* for Shabbos, the day that epitomizes the attribute of *Shalom*.

Shabbos - Shalom / 507

5-6

הכוונה רק שהבורא ית"ש הוא אלוהי יחיד, אלא שהוא ית' אחד ואין עוד מלבדו, שהכל בטל ונכלל באלקותו ית'. וע"ד שבאדם יש רמ"ח אברים ושס"ה גידים, ידים ורגלים וכדו', אך כל אבר אינו נפרד לעצמו, אלא כח הנשמה המחיה את כל הגוף מאחדת את כל האברים והגידים לאחדות וחשיבה אחת, כמ"כ בכללות הבריאה כח הבורא ית' המחיה את כולם מאחד את כל הבריאה לאחדות אחת בתכלית האחדות, ורק למען תהא בעולם מציאות הבחירה בין טוב לרע כרא הקב"ה את כוחות הטומאה והסט"א עלמא דפרודא שהם בחי' נפרדים מאלקותו ית"ש, ומעלימים את אחדות הבריאה, ומכוחות האלו נובעת

מציאותם של כל עניני עבודה זרה, אף שאין עוד מלבדו, וזה גם השורש לכל עניני מחלוקת, שהם היפך האחדות. אכן לעתיד לבוא בעת אשר העולם יתוקן במלכות שד"י יתבטלו כוחות הסט"א, כמאה"כ (זכרי' יג) ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ, ואז יהי' ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהי' ה' אחד

16

8. Remember. The word is not truly a command; rather, the Hebrew form used by the verse is an infinitive verb, to remember, implying that one must always remember the Sabbath. This also applies to its counterpart in Deuteronomy 5:12, the infinitive verb שמור, safeguard, so that one must always be conscious of the responsibility to prevent and avoid Sabbath desecration (Rashi).

Rashi cites the practice of Shammai the Elder, that whenever he purchased a fine item, he would set it aside for the Sabbath. Although this is not the halachah, Ramban agrees that it is meritorious to do so. In practice, we constantly remember the Sabbath in our prayers by referring to the days of the week according to the Sabbath: the first day of the Sabbath, the second day of the Sabbath, and so on.

הכלית אור

שבת - שלום

הנה מצינו מעלת השלום מיוחדת לשבת, בהדלקת הנר ושלום בית, וכן המנהג לברך שבת שלום²⁰², וכן נקראים מלאכי השבת מלאכי השלום, וכן חותמים אנו בברכה פורוש סוכת שלום²⁰³.

5a

שלום

שבת

נתיבות

ויש לבאר מה הקשר המיוחד בין שבת ושלום. הנה המושג שלום אינו ענין שלילי גרידא, העדר המחלוקת והמריבה, כי כן מוכח ממש עושה שלום במרומי הוא יעשה שלום עלינו, ומלשון הוזה"ק שבת דאיהו שלמא דעלאי ותתאי, שהרי במרומים לא שייך ענין מחלוקת כלל. אלא שלום היא מדרגה חיובית עילאית, כדמשמע מלשון הכי ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום, וכן מנוסח הברכה המברך את עמו ישראל בשלום, והיא קיום העולם כולו כדאיתא במדרש (במד"ר פכ"א) עה"פ הנני נותן לו את בריתי שלום, גדול השלום שניתן לפנחס, שאין העולם מתנהג אלא בשלום, והתורה כולה שלום, שנאמר דרכי' דרכי נועם וכל נתיבותי' שלום, ואם בא אדם מן הדרך שואלין לו שלום, וכן שחרית שואלין לו שלום, ובאמש כך שואלין בשלום וכו', התפלה חותמין בשלום, בברכת כהנים חותמין בשלום, אר"ש בן חלפתא אין כלי מחזיק ברכה אלא השלום, שנאמר ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום.

ומהותה של מדרגה חיובית ועילאה זו, דשלום היינו שלמות כל הבריאה ואחדותה, והוא עיי"ש שכת הפעל בנפעל כח הבורא המהוה את כל היקום יתנו את כולם. כי אם לעין הפשוטה נדמה שבתה ענינה בריאה נפרדים, וכל פרט

בשמים ובארץ וכל צבאם כל הברואים הם כ"א יחידה נפרדת לעצמה, אך האמת היא שהכל אחד, כל הבריאה היא אחדות אחת, כמ"ש (דברים ד) אין עוד מלבדו, ובכל הנברא קיים בתוכיותו הניצוץ האלקי המחיה ומקיימו כמ"ש ואתה מחי את כולם, וכל הבריאה מתאחדת כאחד. וע"ד שפי' (נח"ש מאמר

ושמו אחד. ביום ההוא היינו כאשר יהי' עולם התיקון. אז יהי' ה' אחד ושמו אחד, שאז יתבטלו כוחות הסטי"א מעלמא דפרודא ולא ייראו עוד הברואים כנפרדים, אלא הכל אחד, בריאה אחת דאתאחדת במלכות ה' ואין עוד מלבדו. ובעת ההיא גם לא תהי' יותר שום מחלוקת ויעשו כולם אגודה אחת לעשות רצונך בלבב שלם.

ובחי' זו מתגלית בש"ק שהיא בבחי' עולם התיקון (כמבואר לעיל ריש מאמר ח'), ולכן היא בחי' האחדות כל' הזוה"ק (ח"ב קל"ה): כגונא דאינון מתייחדין לעילא כאחד אוף הכי איהי אתייחדת לתתא ברזא דאחד, רזא דשבת איהי שבת דאתאחדת

וזה הביאור במאמרם ז"ל עה"פ ויכל א' ביום השביעי וגו'. מה ה' העולם חסר מנוחה. באת שבת באת מנוחה. דלכארי מה הקשר בין חסרון המנוחה לבריאת הימים ואין השבת השלימה זאת. אכן מרומן

בזה, דבתחילת הבריאה היתה בריאת יום ראשון לעצמה ובריאת יום שני לעצמה, וכן כל יום ויום, והיתה כל הבריאה ענינים נפרדים בלי שלימות אחת, וכיון שבאת שבת באת מנוחה, פי' הושלמה ונתאחדה כל הבריאה לאחדות אחת.

80 ספר חסידים - חלק א' - עמ' 107

בראיה שטחית אין מבחינים בקשר שבין כל חלקי הבריאה

כותב הרמח"ל ("דעת תבונות" ט" קכח): "חלקי הבריאה הזאת, מי שמביט עליהם לפי דאות עיניו, בתחילה לא יראם אלא ענינים מפורדים ומפורדים, פירושו: בלתי מתקשרים כולם אל תכלית אחת, אלא כל אחד ענין בפני עצמו לתכלית מיוחד, נשלם בעצמו, בלתי שיצטרך לחבירו, כי כל כך מינים בדומם, כל כך בצומח, כל כך בעלי חיים, אין ביניהם קשר וחס שיצטרכו להעזר זה מזה, ושיתקבצו לתכלית אחת, אלא כל אחד נברא למה שנברא, ועניניו משלימים לתכלית המכוון בו, לא יותר."

בהתבוננות בכל "נברא" בנפרד מוצאים בריאה מושלמת. באריה רואים שלימות בכך שיש בו כל הכישורים והתכונות הנצרכים לו כחיה טורפת וחזקה. בבריאת הזכוב למשל, רואים נפלאות ה' וגדולתה, היאך יצור קטן כזה טמון בו כל הנצרך לו לקיומו, עם כל האמצעים להתמודד על חייו כנגד כל בעלי החיים הגדולים ממנו עשרות מונים. וכן בכל נברא ונברא מתגלית שלימות בפני עצמו. א"כ יש כאן ריבוי עצום של בריות מושלמות, ואפשר לומר "מה רבו מעשיך ה'", ואף להכיר כי "כולם בחכמה עשית", על רוב חכמת הבורא הצפונה בכל אחד. לאחר הכרת גדולת הבורא, שרק הוא יתברך יכול לברוא בריות רבות כ"כ בחכמה נפלאה כזו שכל אחד ואחד הוא שלם לעצמו, אנו מכריזים: "מלאה הארץ קנייניך!" נמצא שכל הבריאה על כל פרטיה היא "כלי" לעבודת ה' שלנו - להכיר גדלות השי"ת, בזאת אנו מקרבים את הבריאה לתכלית יצירתה. עכ"פ במבט זה אנו רואים רק ריבוי של פרטים נפרדים, זוהי ההכרה של ששת ימי המעשה - "מה רבו מעשיך ה'" כפי שיבואר להלן.

כל חלקי הבריאה קשורים לתכלית אחת - לכבודו ויתברך

ממשיך הרמח"ל: "אך מי שיעמיק בחכמה, ימצא היות כל הנמצאות כולם מתקשרים קשר גמור זה בזה, שכולם צריכים להשלים הענין שאליו כיוונה החכמה העליונה בבריאה, וכולם מתקבצים לתכלית אחת, שתנאיו רבים וסדרם

ביום מאד, והם הם כל חלקי הבריאה הרבים האלה ... ודבר זה, כבר אמרתי, ביום הוא, כי כאן החכמה מתרחבת והולכת עד אין תכלית, לדעת פקודת כל הנמצאות ומה הגיע אליהם בכוונה הכללית הזאת שזכרנו" - ידיעת כל פרט בבריאה מה תפקידו בגילוי כבוד ה' ואיך הוא משתלב בתוך הכלל היא חכמה עמוקה - "ורז"ל אמרו (אבות ספ"ו) "כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא בראו אלא לכבודו ... ועתה די לנו לדעת רק בכלל אחד ההקדמה הזאת - שודאי כל דברי הבריאה מתקשרים הם, ומתקבצים אל תכלית האחד ונדע על כן, כי אין שלימות ענינם במה שהם נמצאים איש לרובו מקצהו" - שלימות כל בריאה בפני"ע - "אלא במה שהם מתקשרים זה בזה, ומתאחדים לתכלית האחד שזכרנו, כי זה לברו הוא ודאי שלימות ענינם"

תוכן תפילות השבת - איחוד "הכל"

היטוד האמור הוא תוכן השבת ותפילותיה, זהו גם הנושא של מזמור ליום השבת. ללמדנו: "מה גדול מעשיך ה'". בשבת מכירים שכל מעשי ה' כולם נעשה אחת, המהוים בנין אחד גדול ושלם, ואינם מתפצלים בריבויים. (לעומת החול בהם מכירים אנו רק בחינת "מה רבו מעשיך ה'"). אך "מאד עמקו חשבונותיך", כדברי הרמח"ל, שידיעת כל הפרטים, כיצד משתלבים הם בשלימות, דבר עמוק הוא מאד. "איש בער לא ידע" - במבט שטחי שהבריאה נראית חלקים הנפרדים זה מזה, נדמה כי "כפרוח רשעים וגו'" - אבל במבט השבת הנולל הכל, מכירים "כי הנה אויבך יאבדו ... צדיק בחמר יפיר". המסקנא: "הגיד כי ישר ה' צורי ולא עולתה בו". מתוך איבוד הרשעים וביטול כח הרע אפשר להכיר את יחוד השי"ת ואת שליטתו הבלעדית, ומבינים שזהו תכלית הרע להדגים לנו את ה"ואתה מרום לעולם ה'", ע"י ביטול הרע כמבואר בפסוק "יהשגם עדי ער".

לכן קבעו חז"ל את נוסח תפילת יוצר בשבת כפתיחת "הכל יודוך", ובהדרגה חזרת של "הכל", ללמדנו את מהות השבת, שבה מתעלה האדם להכרה שכל חלקי הבריאה מאוחדים ומתאחדים לגילוי כבודו יתברך. אף כל תקופות הבריאה כסדרן יחד מביאים לכך. "אין כערכך ה' אלוקינו בעוה"ו ... בעוה"ב.. לימות המשיח ... לתחית המתים", עד לגילוי השלם של אחדות זו - שיהיה לעתיד לבוא.

THE GIFT OF SHABBOS

ושבת הוא הכלל וע"ז הכלל חתם השי"ת שמו כמ"ש יום הששי ויכולו השמים ר"ת שם הוי"ו.

While the universe was virtually completed at the conclusion of the Six Days of Creation, the sense of *sheleimus*, of completion and perfection, was still lacking. It was not until the advent of Shabbos, when the *Shechinah's* Presence was felt, that the world attained perfection. In fact, the first letters of the opening passage of *Kiddush* (based on the *parashah* of וַיְכַלֵּל describing the first Shabbos), spell out the Name of Hashem (consisting of the letters *yud, hey, vav, hey*).

* Chazal describe the arrival of Shabbos as being analogous to the imprint of a seal (*chosam*) on a ring. It was only when the beautiful but still unfinished universe received the Divine Imprint of Shabbos - the seal of the ring - that true *Shalom* was attained. (Pinchas 5651)

(31) שבת אה
The first Shabbos was preceded by Hashem expressing great satisfaction with the universe that He had just created. As the Torah states, וַיִּרְא, אֱלֹהִים אֵת כֹּל אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד, *And God saw all that He had created and behold it was very good* (Bereishis 1:31). This sense of Divine satisfaction was not only Hashem's response to the universe that had just been consummated but also, in itself, was the bedrock and foundation of the continued existence of the universe. While the world was

created in the *שֵׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֶׂה*, the *Six Days of Creation*, its continued vitality is derived from the נַחַס (*nachas*), sheer pleasure that Hashem obtained from the completed universe. Moreover, the *nachas* that Hashem derived from His completed universe - in particular *Klal Yisrael* who would accept the Torah - was the catalyst which made Shabbos possible. Such an intense spiritual experience could only emerge from the *nachas ruach* that Hashem gained from His universe.

* So, too, *Matan Torah*. When else could *HaKadosh Baruch Hu* derive such intense satisfaction from His universe than when *Klal Yisrael* received the Torah? How appropriate that *Matan Torah*, a moment of intense Divine satisfaction, occurred on the same day that Hashem first expressed His intense satisfaction with His universe - Shabbos.

Drawing the analogy between Shabbos and *Kabbalas HaTorah* even closer, we recall the statement of Chazal, בָּצַת שַׁבָּת בָּצַת מְנוּחָה, *Sabbath*

came, rest came (cf. Rashi, Bereishis 2:2) – when Shabbos came, a sense of Menuchah also emerged. (Refer to our divrei Torah on this theme earlier in this chapter.) By these words Chazal are expressing their contention that the universe's true consummation only occurred with the advent of the first Shabbos. It was then that the concept of Menuchah, ceasing all material efforts, became a reality. Only then could it truly be said that the universe was complete.

But the sense of "closure" and completion present at the first Shabbos was contingent upon another such great moment – the acceptance of the Torah by Klal Yisrael many generations later. As Rashi (Bereishis 1:31) notes, by writing יום הששי, the sixth day (of Creation) with the definite article ה (the), the Torah is alluding that the continued vitality of the universe that was about to be completed was contingent upon another "sixth day" – the sixth of Sivan when Klal Yisrael accepted the Torah.

Drawing the parallel between the Menuchah of Shabbos and Matan Torah even further, we note (as we have discussed at length in many divrei Torah) that an integral part of the Menuchah of Shabbos is the return of every Jew to his shores, his Divinely inspired roots. This process commencing with the first Shabbos (when the universe returned to its indigenous roots) was most pronounced at Matan Torah. When Klal Yisrael heard the opening words of the Aseres HaDibros, אָנֹכִי ה', I am HASHEM, your God, every Jew was able to discard all of the material "shackles" that confined him to This World and evoke his inner spirituality to draw closer to Hashem.

Using this approach, we may derive new meaning in the association that the Torah draws (in the second rendition of the Aseres HaDibros) between yetzias Mitzrayim and observing Shabbos. Just as we were released from material bondage when we left Egypt, so too, every Shabbos all of the material factors that prevent us from finding our true spiritual roots give way to the kedushah of Shabbos. When Chazal describe Shabbos as being מְעִין עוֹלָם הַבָּא, a semblance of the World to Come (Berachos 57b), they are alluding to the ability of every Jew on Shabbos to discard all of the material trappings of This World and, in some fashion, attain some of the spirituality ordinarily associated with the World to Come.

(Adapted from Shavuot 5644)

מחיצה תמידית אל הנשמה ומחיצה זו מונעת את חיבורה של הנשמה אל מקור מחצבתה אל העליונים, וכל עבודת האדם בעולם הזה היא לזכר גופו עד שלא יהיה חציצה בין הנשמה לבין יסוד מקורה שהוא השמים, ועבודה זו מן הקשות היא, ואין לה הפסק כל ימי חיות האדם עם גופו העכור בעולם הזה.

מציאות השבת - התחברות עליון ותחתון

אמנם שבת קודש יסוד סגולתה הוא שעל ידי שמירתה וקיום מצוותיה מחברת היא בין שמים וארץ, בין גשם ורוח, עד ששניהם נעשים אחד ויחיד

וכל מחיצות הגוף מסתלקות, כי הגוף עצמו מקבל גון רוחני עליון מכוחה של השבת, ועל ידי השבת הוא מתחבר אל העליונים ממש. ובזוה"ק הסמיכו לזה קרא דיהזקאל (מו, א) "שער החצר הפנימית הפנה קדים יהיה סגור ששת ימי המעשה וביום השבת יפתח", עי' שלה"ק מס' חולין (פרק ז' א').

זהו ענין כל עיסקא דשבת כפול, מציאות השבת התחברות של עליון ותחתון היא, כפילות שני ענינים אלו של גשם ורוח בשבת אחד הם, כל ענינה דהשבת כפול הוא דאין שום ניתוק בין שני הלקים אלו ביום השבת אף דכל ימות השבוע רוח וגשם בעצמותם אין בהם חיבור, ובודדים הם כל אחד עם עצמו, אבל בשבת כפול הוא וכפילות זו ברזא דאחד הוא.

טיב פרשת יתרו התורה תא

חדש יחדשנו לכבוד שבת, ועל ידי זה נמצא שיחיה עם מצות השבת באופן תמידי, ועל ידי זה יקיים מצות עשה של "זכור את יום השבת".

וכבר דנו הרמב"ן ושאר הראשונים בדברי רש"י, שלכאורה דבריו אלו הם שלא כפי שנפסק להלכה, שהרי רק שמאי הזקן סבר כך, אבל הלל דרך אחרת. היתה לו - לסמוך עצמו במידת הביטחון, כמבואר בגמ' (מסכת ביצה דף ט"ז, ע"א) בזה"ל:

"תניא, אמרו עליו על שמאי הזקן, כל ימיו היה אוכל לכבוד שבת. מצא בהמה נאה אומר: זו לשבת. מצא אחרת נאה הימנה - מניח את השניה ואוכל את הראשונה. אבל הלל הזקן מידה אחרת היתה לו, שכל מעשיו לשם שמים. שנאמר (תהלים ס"ח, כ') ברוך השם יום יום. תניא נמי הכי: בית שמאי אומרים: מחד שביך לשבתך, ובית הלל אומרים: ברוך השם יום יום, עכ"ל. ונמצא שרש"י נקט להלכה כבית שמאי ולא כבית הלל, עיין שם ברמב"ן ובשאר מפרשים על רש"י מה שתירצו, וגם באחרונים ובפוסקים דנו להלכה מהי ההנהגה הנכונה בענין זה.

מכל מקום דבר אחד רואים אנו מכאן, והוא למעשה לכולי עלמא: על האדם לחיות עם השבת ולזכרה בכל יום, וכמו שאנו אומרים כל יום בתפילה "היום יום זה וזה בשבת", ולא בחינם אומרים בנוסח זה, אלא כדי לחיות ולזכור את השבת בכל יום ויום, והשאלה רק אם צריך לזכרה בכל פעולותיו, אבל לזכור את השבת כל יום ודאי שמחוייבים לכולי עלמא.

שבת שבת - שלום מלכתא לט

אחד מכונייה של מידת המלכות הוא "שלום", והמובן לפי פשוט על פי כל הנ"ל, שהרי מציאות המלכות היא כח הכולל שכל הפרטים מתעלים ומצטרפים ומתבטלים אלו - באשר מצידם אין להם כל חשיבות לעומת החשיבות הבאה להם כאשר מצטרפים להיות חלק מהמלכות. וא"כ אין דבר שמביא שלום ואיחוד הפרטים יותר מהמלכות, היינו שמבטלת יחודו של כל פרט ופרט, ומאחדת אותם להיות כללות אחת.

ולכן המלכות תמיד נמנית אחרונה כשמסדרים שבחיו של הקב"ה. בברוך שאמר, - נהלך נשבחך ונגדלך וכו', ונמליכך מלכנו. ובישתבח בייג השבחים, - שיר ושבחה וכו', קדושה ומלכות. ובנשמת כל חי, - הן הם יודו ויברכו וכו', ויקדישו וימליכו. שהמלכות היא המידה השביעית והאחרונה הכוללת את הכל. וכן כאותו ענין ממש, השלום נמנה אחרון בכל מקום והוא

מאסף לכל המחנות, בשמונה עשרה הוי ברכה אחרונה, ברכת כהנים מסיימת בשלום, ובכל מקום שמזכירים כמה וכמה ברכות, כגון ביעלה ויבוא, - לחן ולחסד ולרחמים לחיים ולשלום, וכן בבהמ"ז בברכה הרביעית - ברכה ישועה וכו' ורחמים וחיים ושלום. שהשלום הוא המידה האחרונה הכוללת כולם ומשלימה את כולם. ובפרשת בחוקתי בברכות, ונתתי שלום בארץ, וכתב רש"י שם, שמא תאמרו הרי מאכל הרי משתה אם אין שלום אין כלום ת"ל אחר כל זאת ונתתי שלום בארץ, מכאן שהשלום שקול כנגד הכל, וכן הוא אומר עושה שלום ובורא את הכל, עכ"ל.

יא / מודע לבניה ר' חקק

עבודת האדם בעולם להסיר המחיצה בין נשמתו למקורה והנה עיקר ויסוד בריאת התחוננים - בעולם הזה, שהוא האדם, הרי נברא מורכב מעליון ותחתון, נשמתו הנאצלת מתחת כסא כבודו יתברך, וגופו הנוצר עפר מן האדמה, הגוף הוא כח חיצוני שבו, והנשמה הכח הפנימי שבו, והקב"ה הפליא לעשות בהרכבת ב' הנוגדים זה לזה בפונדק אחד, וחז"ל טבעו בזה מטבע ברכה "ומפליא לעשות" (רמ"א א"ח סימן ו), וכמובן שהגוף החיצוני מהוה

18

ומכל שכן להיות מוכן לבטל מעשהו, שיהיה כאילו מלאכתו עשויה, אם היה רצון המקום שישבות ממלאכה מבטל עצמו מלהרהר אחר מלאכה, ובזוכרו זאת יש ברכת השבת במעשיו, וזה ענין כל שישנו בשמירה ישנו בזכירה, ושמירה הוא השתוקקות לשבת, כמו שמר את הדבר¹².

תוכנו של המזמור נסוב על מעשי ה' 'מה גדלו מעשיך ה'', ועל אודות השאלה עתיקת היומין, מדוע דרך רשעים צלחה, אך מה לכל אלה ב"מזמור שיר ליום השבת"?

ביאר לנו האדמו"ר מגור, כי על האדם לעבוד בששת ימי המעשה בראייה שבתית, וכי ההשתוקקות לשבת מקנה לאדם את המשמעות הנכונה על עבודתו בימי המעשה. "זכור את יום השבת לקדשו" הראיה השבתית תבהיר לנו אירועים אחרים שהתרחשו בשבת.

* אכן המבט ה"שבת" שונה הוא מהראייה בימות החול, שכן הסתכלות של שבת היא ראייה מבעד העולם הרוחני:

"ראו כי ה' נתן לכם השבת, מהו ראו? כל עסקא דשבת כפול"⁸.

19 "בשבת ניתנה תורה לישראל"

"ודכו"ע בשבת ניתנה תורה לישראל, כתיב הכא 'זכור את יום השבת לקדשו' וכתיב התם ויאמר משה אל העם 'זכור את היום הזה' מה להלן בעצומו של יום, אף כאן בעיצומו של יום"¹³.

* השבת היא מעין "שגרירות" של עולם הבא כאן בעלמא הדין. וכאשר האדם מכבד את השבת כראוי מתברך הוא בראיית השבת ומבין הוא הכל דרך הראייה השבתית, שכן קדושת השבת משפיעה על האדם לראות ממד נוסף - ראייה רוחנית, אוראז מתבהר לו מדוע "בפרוח רשעים כמו עשב", שכן יודע הוא שהאדם מקבל את שכרו כאן בעלמא הדין. ולכן "שמחתני ה' בפעלך" בשבת - שכן אין שמחה כהתרת הספיקות, ובשבת זוכה הוא ומבין, אוראז שרוי הוא בשמחה.

אכן צריכים אנו להבין, מדוע נתן בורא העולם את התורה לישראל דווקא בשבת? אמנם לדברינו מתפרשים הדברים, שגם נתינת התורה צריכה היא את ראיית השבת, לאמור, אין תורת ה' רק קובץ חוקים ומשפטים, אשר ידע האדם כיצד להתנהג. ראיית השבת - שגרירות עולם הבא - נותנת לאדם ראייה שתורת ה' כמוה כשבת גם היא שגרירות בורא עולם כאן בעלמא הדין. וע"י דביקות בתורה דבק הוא בבורא העולם. וזו כוונתם במאמר "שלושה מעידין זה על זה ישראל ושבת והקב"ה"¹⁴, וכשם ששבת מעין עולם הבא, אף תורת ה' היא האמצעי להידבק בה.

בשבת מקבל האדם את הראייה הרוחנית אודות פרנסתו, מבין הוא שמזונותיו של האדם קצובין לו ע"י הקב"ה, אלא שעל האדם לקיים את חובת ההשתדלות, שהוטלה על האדם ע"י הקב"ה. וכמו שכתב הרמח"ל:

"וכמו שאמרו ז"ל במאמריהם 'כל מזונותיו של אדם קצובים לו מראש-השנה'⁹. וכן אמרו, אין אדם נוגע במוכן לחבירו אפילו במלא נימה. וכבר היה האדם יכול להיות יושב ובטל, והגזרה היתה מתקיימת, אם לא שקדם הקנס לכל בני אדם: 'בזעת אפיק תאכל לחם'. אשר על כן חייב אדם להשתדל איזה השתדלות לצורך פרנסתו, שכן גזר המלך העליון, והרי זה כמס שפורע כל המין האנושי אשר אין להמלט ממנו"¹⁰.

20

מעתה נותנים אנו את דעתנו לתפילת קבלת השבת. נוהגין בתפוצות ישראל לומר בתפילת קבלת שבת ששה מזמורים מספר תהילים, כנגד ששת ימי המעשה, מזמור ליום. ופותרין ב"לכו נרננה לה' נריעה לצור ישענו"¹⁵, ואומרים חמישה מזמורים לפי סדרן, ברם במזמור השישי עוברים לפרק כט "מזמור לדוד הבו לה' בני אלים". ונראה שהטעם שתיקנו לומר מזמור זה, לפי שתוכנו מדבר אודות נתינת התורה לישראל שאירעה בשבת, כמו שאמרו:

18 המבט ה"שבת" מראה לאדם כי הוא אינו פועל רבות, אלא רק מקיים את חובת ההשתדלות שהוטלה עליו ע"י הקב"ה. ומעתה מבארים אנו את פסוקי השבת "זכור את יום השבת לקדשו": בששת ימי המעשה תזכור את המבט השבתית על מלאכת האדם בעולם, ואם תזכור זאת - כי אז "ועשית כל מלאכתך" אין לך קושי להתנתק מעבודתך, שהרי לא עמל האדם הוא המביא את ברכתו, ומעתה אם גזר הקב"ה לא לעשות מלאכה ביום השבת הריני מפסיק ממלאכתי בערב שבת. וכך פירש הספורנו:

"שכשניתנה תורה לישראל, היה קולו הולך מסוף ועד סופו, וכל מלכי עכו"ם אחזתו רעדה בהיכליהן, ואמרו שירה, שנאמר 'ובהיכלו כולו אומר כבוד'. נתקבצו אצל בלעם הרשע ואמרו לו, מה קול ההמון אשר שמענו? שמא מבול בא לעולם... אמר להם, כבר נשבע הקב"ה שאינו מביא מבול לעולם. אמרו לו... ומה קול ההמון הזה ששמענו? אמר להם: חמדה טובה יש לו בבית גנזיו, שהיתה גנוזה אצלו תתקע"ד דורות קודם שנברא העולם, וביקש ליתנה לבניו, שנאמר ה' עוז לעמו יתן' מיד פתחו כולם ואמרו ה' יברך את עמו בשלום"¹⁶.

"זכור את יום השבת, הלא תמיד זוכר את יום השבת בעסקיך בימי המעשה, כמו 'זכור את אשר לך עמלק'. 'לקדשו', וזה תעשה כדי שתוכל לקדשו, הזכיר שיסדר האדם עסקיו בימי המעשה, באופן שיוכל להסיח דעתו מהם ביום השבת. ששת ימים תעבוד, בעסקי חיי שעה שהם עבודת עבד בלי ספק, שרוב עניינם הוא היות מצטער האדם על עולם שאינו שלו"¹¹.

יסדו לומר את מזמור "הבו לה' בני אלים", כדי לשחזר בנפשנו שבשבת ניתנה תורה, כדי לראות את נתינת התורה בראייה השבתית. ורגלים לדבר שזהו טעם המנהג, ששליח הציבור עומד בעת קבלת השבת ליד התיבה שקוראין עליה בתורה, לזכור בנפשנו את נתינת התורה. ומסתמא מטעם זה נוהגין ישראל קדושים לומר מזמור זה בעמידה, שהרי בעת נתינת התורה נאמר "ויתייצבו בתחתית ההר"¹⁷. ועוד נהגו חסידים ואנשי מעשה לטהר

ביאר הספורנו כי על האדם לרכוש לעצמו בימי המעשה את "השקפת השבת" המביעה שכל פרנסתו מאתו יתברך, והוא כפורע המס בעבודתו; או אז יקל בעיניו להתנתק בשבת מכל מלאכתו, ולראותה כאילו עשויה. מעתה מבינים אנו את הקשר בין ירדת המן לשבת: השקפה שבתית זו הומחשה היטב בירידת המן, הן שם לא הועילה כלל השתדלות האדם, ואחד המרבה ואחד הממעיט קיבל את העומר לגולגולת. ההשתדלות לא עזרה במאומה למען יעשיר האדם, וראו הם עין בעין כי בורא העולם הוא אשר זן ומפרנס אותם. ברכת המן לימדה על השבת - בא זה ולימד על זה, ויפה ניסח את עבודתנו בימי החול האדמו"ר בעל ה"שפת אמת":

21

בעת קבלת שבת עוסקין ישראל במזמוריו של משה רבינו, שעל ידו ניתנה תורה לישראל, כדי לחוש מחדש את קבלת התורה שאירעה בשבת.

"רק בימי המעשה צריכין לזכור יום השבת. ועל ידי זה נתווסף ברכה בהמעשים, פירוש שגם בימי המעשה שצריך לעסוק במעשים ומלאכות גשמיות מכל מקום צריך שיהיה השתוקקות האדם להשבת. שיהיה עליו לעול ולמשא מה שצריך לעסוק בזה.

anything from Him. On Shabbos, a Jew is not concerned with "What is Hashem giving me?" He senses his closeness to Hashem, and this is his vitality and pleasure. The hidden light shines on Shabbos; we are intimately connected to Hashem.

✱ It doesn't matter to us how this closeness is expressed. We delight in Hashem Himself; we rejoice in our relationship itself.

Our Emunah on Shabbos

SHABBOS IS THE day of emunah. Emunah on Shabbos is different than the emunah of the rest of the week. We all struggle with our personal challenges. Some of us have difficulties with *parnassah* while others struggle with *chinuch*, health, or other issues. During the week, we bolster our emunah, daven to Hashem, know that Hashem loves us, and hope and believe that He will soon bring us salvation.

✱ On Shabbos we rise to a different level of emunah. We rest and relax. We feel close to Hashem and delight in Him, no longer concerned about our worries and troubles. We don't worry now about how and when Hashem will help us out, and what He will give us. We are not preoccupied with our personal issues now. We enter a new world, a world of joy that we are Jews, that Hashem loves us and is close to us, and that we are privileged to serve Him.

✱ The Shabbos prayers include no requests; on Shabbos we are not preoccupied with our struggles and problems. Shabbos is the day of "a rest of love and graciousness, a rest of truth and faith" (Shabbos Minchah prayer). On Shabbos we are gifted with a special quality of rest that stems from our love for Hashem, from the deep relationship we share and from our faith in Him. On Shabbos, our deeply-rooted

relationship with Hashem and the love between us come to the fore, and we relax from the concern about all our needs and everything we still lack. We sense that "all of your work is complete." It is not necessary to chase after our needs and *melachos*. We are happy just being with Hashem, and we lack nothing.

In Kabbalas Shabbos we say, "For You have gladdened me, Hashem, with Your deeds; at the work of Your Hands I sing." We are content with whatever Hashem does, with the world that He runs in accordance with His will. "Yismechu b'malchuscha... — They shall rejoice in Your kingship, those who observe the Shabbos and call it a delight." On Shabbos, we are happy with Hashem's kingship, happy that He runs the world for His glory. We delight in the pleasure that He derives from Creation and the *nachas* He reaps from His nation — this is our joy. The *navi* says that on Shabbos, "You shall delight with Hashem" (Yeshayahu 58:14). On Shabbos we have pleasure from the revelation of Hashem's honor. We rise above the personal needs that weigh upon us, and are simply happy with Hashem.

כתב הטור בשם אחיו הרב יהודה שהמועדים נתקנו כנגד האבות. פסח כנגד אברהם, דכתיב "לושי ועשי עוגות", ופסח היה. שבועות כנגד יצחק, שתקיעת שופר של מתן תורה היה בשופר מאילו של יצחק. סוכות כנגד יעקב, דכתיב "ולמקנהו עשה סוכות". וי"ב ראשי חדשי השנה כנגד י"ב שבטים.

שלושת הרגלים מכוונים כנגד שלשת האבות, אך שבת קודש מכוון כנגד משה רבינו, שנתן לישראל בשבת תורה מורשה, ולכך תיקנו בתפילה:

✱ "ישמח משה במתנת חלקו, כי עבד נאמן קראת לו, כליל תפארת בראשו נתת, בעמדו לפניך על הר סיני, ושני לוחות אבנים הוריד בידו, וכתוב בהם שמירת שבת"¹⁹.

בעת קבלת השבת משחזרת כנסת ישראל את קבלת התורה שניתנה בשבת ע"י משה רבינו מהימנא, שכן שבת מעידה על מהותה של תורת ה' ותורת ה' מעידה על מהותה של שבת:

"אמרה שבת לפני הקב"ה, רבש"ע, לכולם יש בן זוג ולי אין בן זוג, אמר לה הקב"ה, כנסת ישראל היא בן זוגך. וכיוון שעמדו ישראל לפני ה' סיני, אמר להם הקב"ה, זכרו הדבר שאמרתי לשבת, כנסת ישראל הוא בן זוגך, היינו דיבור 'זכור את יום השבת לקדשו'²⁰."

24

(This does not mean that on Shabbos we literally forget our problems and difficulties, but rather that we experience a sense of serenity and pleasure with Hashem to the point that we don't feel so worried and stressed about them. Shabbos is a gift for the Jewish soul. We feel at peace even when there are difficulties in the background. We delight in Hashem and feel happy. Every Jew receives the gift of Shabbos, and every one of us, on his level, can connect to the serenity and peace of Shabbos and find refuge from his troubles in Hashem.)

The peace and faith we enjoy on Shabbos impacts our week as well. Hashem wants us to engage in physical activity during the week, as the Torah says: "Six days you shall work."

Hashem wants us to draw close to Him from within this material world. During the week, we feel our personal difficulties much more starkly. There are things that cause us pain and aggravation, and at times we struggle and worry. But we can still take with us some of our Shabbos-inspired emunah and let it illuminate our week. Shabbos helps us remember that we actually live in this world for Hashem's honor, and that everything we do is for Him. Hashem will surely provide us with whatever we need and help us so that we can serve Him. Hashem will conduct everything in the way that's best for us, the way He knows will bring us closer to our goal of revealing *kevod Shamayim* in the world. That's how we bring the gift of Shabbos into our week, and shine the light of faith and peace onto our difficulties and concerns.

שלום עליכם מלאכי השלום

הזמר 'שלום עליכם מלאכי השלום' מבוסס על מאמר הגמרא - תניא רבי יוסי בר יהודה אומר שני מלאכי השרת מלין לו לאדם בערב שבת מבית הכנסת לביתו אחד טוב ואחד רע וכשבא לביתו ומצא נר דלוק ושולחן ערוך ומיטתו מוצעת מלאך טוב אומר יהי רצון שתהא לשבת אחרת כך ומלאך רע עונה אמן בעל כרחו וכו' (שבת קט"ו).

והדבר צריך ביאור, מה טעם מתלווים מלאכי השרת לאדם לביתו דווקא בשבת. *אכן העניין הוא שמלאכים אלו הם מלאכי שלום שנתשלחו מאת ה' כדי לברך את ישראל. כי הקב"ה הוא 'המברך את עמו ישראל בשלום'. הקב"ה שולח תמיד ברכה לעם ישראל, "כי טוב בעיני ה' לברך את ישראל" (במדבר כד, א). אולם בכל יום מתקיים עניין זה על ידי 'ברכת הכהנים', שהכהנים המה משרתי ה', והקב"ה שולח ברכה על ידי משרתיו לעמם. - 'כי בם בחר וגו' לשרתו ולברך בשם ה' (דברים כא, ה), 'ברכונכם מבית ה'.

והנה 'ברכת כהנים' באה תמיד בעקבות העבודה שאנו עובדים את ה', שמאחר שה' נרצה בעבודתנו הוא נותן לנו ברכה, וכדכתיב 'וירד מעשות החטאת ויברך את העם' (ויקרא ט, כב). וכן כתיב 'בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתך' (שמות כ, כא). ובחר ה' בכהנים שהם גם שלוחי דיין, לברך אותנו על עבודתנו לה'.

ובשל כך בשבת שהוא יום שכולו נתון מאתנו לעבודת ה', וישראל מקדישים עצמם ביום זה לגמרי רק לה', כדוגמת עבודת המלאכים. לכן ביום זה הקב"ה שולח ברכה לעמו על ידי משרתיו של מעלה, והברכה מורעפת עלינו על ידי שלוחי מלאכיו הקדושים. בשבת קודש, לא רק הכהנים - שלוחי רחמנא של מטה מברכים את ישראל, אלא מלאכי עליון הם השלוחים מאת הקב"ה לברך את ישראל.

והנה בסוף אמירת 'רבון כל עולמים' אומרים - 'אדון השלום, מלך השלום שבו ברכנו בשלום'. והביאור בזה הוא שאחר שקיבלנו את הברכה מאת המלאכים שנשלחו לשם כך מאת ה'. חוזרים ומבקשים ישראל ברכה מאת המלך עצמו, 'ברכנו אבינו באור פניך'. וכמו שמצינו בגמרא (מגילה יח.) שאחר ברכת כהנים

אומרים בקשת 'שים שלום', כלומר שאחר שהכהנים ברכו אותנו אנו מבקשים שגם ה' יתברך בעצמו יברך אותנו.

היפך השלום הוא שנאת חנם. שנאת חנם פירושה ששונא לחבירו, לא מפני שהרע לו, אלא פשוט מתוך קנאה, היינו שיש לחבירו מה שאין לו. ודע שהשנאה הזו באה בהכרח כאשר כל אדם פרטי מרגיש את מציאות עצמו, ואי אפשר להנצל מזה, שזה כל האדם קנאת איש מרעהו. אם ראובן הוא ראובן ושמעון הוא שמעון, בהכרח גמור שראובן ישנא את שמעון, שהרי יש לשמעון מה שבעצם היה ראוי גם לראובן, "ולמה הכסף והשכל יהיו אצלו ולא אצלי" - ואינו מוכן לקבל על זה שום תשובה. ורק כאשר ראובן אינו ראובן אלא "יהודי", שהפריט בטל לכלל, וכמו שכל "העצים נעשים שלחן", כן כל האישים הפרטיים נעשים "יהודים" - אנשי הוי"ה ב"ה, ומתאחדים לכלל הגדול של המלכות, אז יש אהבה ואחוה ביניהם, שמה הנפק"מ אם הכסף והשכל אצלו או אצלי - הרי בין כך ובין כך הכל אד ורק לצורך מעלה.

ולכן שנאת חנם היא ממש ביטול המלכות וסוד גלות השכינה וחורבן בית המקדש, ששנאת חנם היינו שמרגיש את עצמו במרכז המציאות, שזה ממש ביטול המלכות וסילוק השכינה. אבל כשיש נוכחות של הקב"ה, היינו שעושים את קב"ה המרכז לכל - והכל בטל אליו, יש שלום - שהיא הברכה שהכל תלוי בה, שהשלום והמלכות והשכינה - אחת הן.

ואין כלי מחזיק ברכה כמו השלום. ראובן או שמעון, כמה ברכה כבר אפשר להשפיע להם, הרי כליהם מוגבלים, אבל כשראובן לא נקרא ראובן ושמעון לא נקרא שמעון, אלא נקראים שניהם על שם הוי"ה ב"ה - יהודי,

ובשבת קודש הוא מעין זה ונקרא שלום כמ"ש יעקב ובניו ינחו בו. ובו מתאחדין כל הדעות. ולכן בתפלת מנחת שבת חשיב י"ב מנוחות מנוחה וקדושה כו' אהבה גדבה כו' שלום כו'. והוא כלל כל הי"ב שבטים. שנעשין אחד.

To elaborate on the theme that Shabbos, the day when *Shalom* prevails, affords the Jewish people an unparalleled opportunity to unite factions that previously had been at odds, we recall the Shabbos *Minchah Shemoneh Esrei* where we emphasize, *Yaakov וְבָנָיו יִנְחוּ בו* (Shabbos). Despite differences that may have existed between Yaakov's children during the weekdays, on Shabbos these differences are submerged in favor of peace and harmony. As further indication of our belief that Shabbos harmonizes all factions of the Jewish people, twelve different expressions are utilized to connote the *Menuchah* of Shabbos, including *שְׁלוֹם וְשִׁלְוָה, a rest [that is derived from] peace and serenity* - the ambiance that we enjoy on Shabbos. (Vayigash 5647)

וזמחמת שמש המשותף - שלום ביניהם, ממילא הוא שכל משמעות הרחמים שבשם הוי"ה חלה עליהם, ואין גבול לברכה ששורה על עם ה'.

ב. בעם ישראל מצאנו פעם אחת שהיו בשלום ובאחדות גמורה, - במתן תורה, שאז היו כאיש אחד בלב אחד. וזה היה מיד אחר יציאת מצרים - כשהעם נברא מחדש. ומה ברא את העם, - יחד כולם הודו והמליכו ואמרו ה' ימלוך לעולם ועד - דזה עצמו היה היות האומה. בטל ראובן ובטל שמעון, וכולם כאחד קבלו את המלכות והכללות, ונהיו "יהודים" - אנשי הוי"ה ב"ה, וממילא היו מיוחדים ומאוחדים באחדות גמורה.

ופי' הענין כאיש אחד בלב אחד, כיון שהיה להם לב אחד - ממילא היו כאיש אחד, ולב אחד היינו מה דכתיב (תהלים ע"ג), צור לבבי וחלקי אלקים לעולם - הקב"ה הוא לבם של ישראל. כיון שקיבלו עליהם מלכות שמים, השרה הקב"ה שכינתו ביניהם, ונעשה הקב"ה הוא עצמו לב לכולם.

המלכות היא הלב של האומה, שזה משל "לב" - כללות המאחדת את כל האדם. הלב הוא משכן החיים, והיינו, החיים הבאים מעולם עליון יותר, מרכזם בתוך הלב, והוא מאחד את כל האברים להיות כאחד. משל למי שיחבול ידו של חבירו ראובן, אומר לו השופט, למה חבלת בראובן, והוא עונה, לא חבלתי בראובן אלא בידו, אי שוטה, הרי ידו של ראובן היא ראובן עצמו. אבל זה רק כשיש לב וראובן חי, אבל כשאין לב באמת היד אינה ראובן, אלא חתיכת בשר בעלמא.

כן הקב"ה לבן של ישראל ומאחד את כולם להיות דבר חי אחד. משל אם היו שני בני אדם בעלי לב אחד משותף, הרי ודאי שהיו מאוחדים בתכלית האחדות, כך הוא ענין מלכות שמים, כשהיא בשלימות - יש לכל האישים בישראל לב אחד מאוחד, וממילא הם כאיש אחד ושלום ביניהם.

ועל כן שבת קודש, שהיא התגלות מלכות שמים בעולם בפועל, יש בה ברכה מיוחדת של שלום, וכמו שאמרו חז"ל (שבת י"ב), שבת היא מלאעוק ורפואה קרובה לבוא ורחמיו מרובים ושבתו בשלום, וכן מצות

הדלקת נר שבת היא משום שלום בית, וידוע עד כמה הפליגו חז"ל בחשיבות מצוה זו עד שהקדימו אותה אף לקידוש היום (שבת כ"ג), ואפילו לנר תנוכה שיש בו פרסומי ניסא - שלמעלה מכולם השלום.

והמובן הפשוט, שבשבת הרי יש השראת השכינה המאחדת את כלל ישראל. כשיש מריבה בבית, זה מפני שכל אחד דורש שיעשו עבור צרכי עצמו וכבודו. ראובן הוא ראובן ורחל היא רחל, ועל כן יש מריבות, אבל כשבאה השבת - הרי כבר נאמר (משלי כ"ה) אל תתהדר לפני מלך, ואז כבוד הפרט אינו חשוב כלל בנוכחות השכינה הקדושה, שהיא הכלל המעולה שהכל בטלים אליו.

connect to the deeper significance of our clothing, to the light of Shabbos, the light of the soul that envelops us.

Shabbos Candles

WOMEN ACCEPT SHABBOS upon themselves by lighting candles. Both men and women are obligated in this mitzvah, but it is a special obligation for a woman. One of the reasons for this is that Chava, the first woman, extinguished "the light of the world" by bringing about Adam Harishon's death (Mishnah Berurah 263:3). It was the woman who incited man to sin, leading to the concealment of the soul's light. Now, as she lights the Shabbos candles, she rekindles that light.

The *sefarim* teach us that the Shabbos candles contain a spark of the hidden light of Creation. The Shabbos candles contain special power. When we look at the candles, our soul's light radiates from within us. We can now see the world with a deeper, clearer perspective — the perspective of the *neshamah yeseirah*. We realize that our life, our home and family, and the entire world around us — are all part of the ultimate revelation of Hashem's glory. We are here for Hakadosh Baruch Hu, and everything that we do — working for a living and running our household, living a married life and caring for our children — we are really doing for Hakadosh Baruch Hu's sake. All of these are part of the revelation of His glory in the world. When we light the Shabbos candles, our soul, which cleaves to Hashem, is awakened. We feel fortunate to play a part in Hashem's will and the revelation of His glory in the world.

32(a)

Chazal point to the special importance of the mitzvah of candle lighting, which leads to *shalom bayis*. "The candle of

his home and Kiddush of the day — the candle of his home takes preference, due to the harmony of his home" (*Shabbos* 23b). A Jew who can only afford either Shabbos candles or wine for Kiddush — should rather buy candles, which are more conducive to domestic harmony. On a basic level, this means that the family members would not be uncomfortable sitting in the dark (Rashi). But there is a deeper meaning here as well: Shabbos candles have the power to introduce harmony to the home, to unify a husband and wife and the various family members and facilitate true connection between them.

People are naturally different from one another. Every individual has a unique personality, distinct opinions, and personal customs that are different from his fellow's, and many times it is difficult for people to tolerate another person's qualities that go against his own nature. Connection between two people can only take place on a deeper level — the level of "essence." When the G-dly soul is revealed, it serves as a unifying factor.

Shabbos candles illuminate the soul's light and bring the Shechinah into a Jewish home. The husband and wife, and all family members, become aware of their inner light, the deep

connection with Hashem that they all share. This overrides all superficial differences, because at the core they are really one. Hakadosh Baruch Hu is the third Partner uniting husband and wife and bringing peace and complete happiness to the home. (See *My Sole Desire* 3, chapter "A Jewish Wedding: Joy Permeated with Holiness," p. 52.)

שיחות להתעלות בכל שבת התחזקות צט

5 ציבור

ושירה, שאפשר לזכות לזה, ושאוותי בודאי זכו וראו את האור עם כל מטמוני אוצרותיה הנחמדים. וזהו עבודה מיוחדת שידע האדם שיש מושג של טעם השב"ק וצריך לזה הרבה הכנה והרבה יגיעה, וכי שטרם בערב שבת יאכל בשבת אכל כי שלא טרח בערב שבת מה יאכל בשבת. הרי מדברי המנוחה וקדושה, שגם כשאין האדם מרגיש ההרגשות הנעלות בשב"ק, לכל הפחות יאמין בהם, וישתוקק לזה. וידוע

ושמעתי מאחד מזקני ירושלים זי"ע שזהו נכלל במה שאומרים בשב"ק "גוט שבת" וחבירו עונה לו "גוט שבת" שזה גם מלשון גיט שבת שמבקש כל אחד מחבירו קצת שבת, שגם אם אחד הכין עצמו וזכה לחלק הגון בשבת קודש, אך הרי לכל אחד יש את ההכנה שלו בגוון שלו ובטעימה שלו, ולכן מבקש כל אחד מחבירו, שיטעימו מעט מהשבת שלו, שלא יחזיק את השפעותיו לגרמיה, אלא יש לו להשפיע גם על אחרים ובפרט לאלו שלא זכו להכין לעצמם כלל והם ממש צריכים לבריות.

34

R. Leff - Stone Esre (ר"ע)

Perhaps we can give another explanation based on a deeper understanding of *she'eilas shalom* and its significance. As we explained, *shalom* means perfection and harmony, hinting at the fact that perfection depends on the harmonious efforts of all of creation uniting under G-d's Oneness. Hence, as the Maharal explains, initiating this greeting is a sign of humility and accrues the merit of long life. What one is actually saying when he greets his neighbor with "*shalom aleichem*" is: my shalom, my perfection, is upon you — in other words, I need your input for me to reach perfection. I can't reach it on my own. My connection to G-d and the perfection He represents depends on you.

צ"ל א"ל 35

ומאחר שרצון כל ישראל הוא רצון אחד, לעשות רצון ה', נעשה עי"ז שלום בין כלל ישראל. - כי מה היא הדרך להגיע למעלת השלום, מצינו שגא' (בראשית מו) "כל הנפש הבאה ליעקב מצרימה". ופירש רש"י: מצאתי בויקרא רבה, שש נפשות היו לו והכתוב קורא אותן 'נפשות ביתו' לשון רבים, לפי ש עובדין לאלהות הרבה, יעקב שבעים היו לו והכתוב קורא אותן 'נפש', לפי ש עובדים לא-ל אחד. ע"כ. הרי שכאשר לכולם יש רק תכלית אחת ומטרה אחת לעבוד לא-ל אחד, ממילא נעשים כולם כאיש אחד בלב אחד.

☞ A Day that is Free of Internal Machlokes

וזה המחלוקת באדם עצמו שמדה זו ממשיכו לכאן וזה לכאן. ובש"ק שזוכין לסייעתא דשמיא שורש העליון בהארת נשמה יתירה נק' יום מנוחה שבו מתאחדין כל המדות להיות אחד.

While we generally assume that machlokes refers to our struggle against an external foe, in reality, we all experience a certain degree of internal machlokes during the weekdays. Our various middos (character traits) each attempt to dominate our entire approach to life, but on

Shabbos, the day of Menuchah, they coalesce and we are not subject to this ongoing sense of internal dissension. On this day, blessed by the presence of the neshamah yeseirah, we attain a level of achdus (internal unity and harmony) unlike anything that could be achieved during the week. Thus, middos that at times may conflict during the week coexist harmoniously on Shabbos.^[1] (Korach 5649)

☞ Knowing One's Unique Function (Raison D'etre)

והוא בחי' שבת שנק' שלום בכח הנשמה יתירה שמתדבק האדם לשורשו ומקומו לכן נק' יום מנוחה ושמחה. אך איתא יש קונה עולמו בשעה אחת. פי' כראיתא כל אדם יש לו עולם בפני'...

On Shabbos we enjoy the capacity not only to return to our roots but also to appreciate the purpose of our existence. Every individual was created for a unique purpose, which only he can fulfill. The renowned comment of Chazal, יש קונה עולמו בְּשֵׁעָה אֶחָת, there are those who can acquire their own universe in one moment (Avodah Zarah 17a), may refer not only to every individual's portion in the World to Come but also to the unique challenges that only he can overcome – and by doing so he justifies his creation.^[2] It is by rising to these challenges and fulfilling his life's mission that he merits his Olam Haba, his portion in the World to Come.

There is no better opportunity to meet this challenge and to understand the true purpose of one's existence than on Shabbos Kodesh when we are graced with the presence of the neshamah yeseirah. Shabbos has earned the distinction of being called a day of menuchah v' simchah, rest and joy, because it is then that we return to our roots and grasp our raison d'etre. What greater sense of sheleimus and of shalom can be achieved every Shabbos than successfully defining one's purpose and understanding the very challenges that we must face during our lifetime. (Pinchas 5645)

☞ Returning to One's Roots

ולכן בשבת שיש הארת נשמה יתירה. הוא הזמן להעיד על הבורא. שבת סהדותא איקרי. לפי שהוא יומא דנשמתי. ונקרא שלום שנדבק החלק בהשורש.

The term Shalom, implying sheleimus, reminds us of the invaluable opportunity that we enjoy every Shabbos to return to our roots (a theme discussed throughout Sfas Emes and in many of the essays of this volume). While a certain component of our neshamah descends to This World (and becomes an integral part of us), the soul's true roots remain in heaven (even during our life span in Olam Hazeih). On Shabbos, fortified by the presence of the neshamah yeseirah, we are able to link that aspect of the soul that is present on earth with its counterpart in heaven. What greater sheleimus than connecting our neshamah on earth with its roots in heaven. (Vayikra 5661)

מנוחה – שלטון הנפש

אדם אף אם נפשו שולטת עליו דהיינו שהוא בעל תוכן רוחני, בכל זאת העיסוק בטורח המלאכה וטירדתה מגרשות ממנו את שלטון הנפש, כי הגוף נעשה עיקר ומפריע לנפש למלא את תפקידה כראוי, וכל עוד שאין שלטון הנפש אינו במנוחה אלא בבלבול, רק כאשר שוכת ונח מטורח המלאכה – מסתלקים כל המפריעים, או אז קיימת האפשרות להשיב את הנפש לשלטונה, שהיא המעניקה לאדם את המנוחה – את מנוחת הנפש שזו המנוחה השלמה האמיתית.

זאת ועוד, שורש המנוחה אינו מתבטא בסילוק טרדות הגוף בלבד, אלא עיקרו הוא בהשגת השלמות הנותנת לאדם הרגשת סיפוק שבו מגיע האדם למצב של הרגשת מנוחה אמיתית, כדברי הספורנו (שמות לא, יז) "וביום השביעי שבת וינפש" "בו היתה המלאכה שלימה ובשלימות תהיה מנוחה" – בכניסת השבת הושלמה מלאכת שמים וארץ וכתוצאה מהשלימות באה המנוחה, הוי אומר הרגשת הסיפוק הנובעת מהשלימות היא המנוחה. ולכן יש חיוב בשבת לחדש חידושי תורה כי מחמת המנוחה מסוגל האדם לחדש וע"י החידוש מגיע האדם אל הסיפוק המקנה לו מנוחה שלימה, ומה

AN OFFER YOU CAN'T REFUSE

R. Frank

Just as there are two Avrahams and two Moshes, there are also two of each and every one of us. There is one image in Heaven of what we could and should be, and then there is the image of the reality here on earth. Can these two images be brought into alignment so that they become mirror images? They certainly can. But it is up to us. That is our mission here on this earth. When the opportunity presents itself, it is our responsibility to rise to the occasion. Otherwise, we may remain the unfulfilled image of ourselves that bears no resemblance to our image in Heaven.

ביטא 41

The Gemara now records the blessings that the Rabbis would impart to one another upon leaving the study hall to return home: When the Rabbis would take leave of each other from the study hall of R' Ami, and some say it: from the study hall of R' Chanina, they would say, one to [the other], thus: You shall see your world as your life, and your end shall be for the life of the World to Come, and your hope for many generations. May your heart ponder and achieve understanding;

האבות חותם עניני שבת קודש

שבת שלום ומבורך

כתב בשל"ה הקדוש (מסכת יומא דרך חיים ותוכחה מוסר) מחלוקת אחת דוחה מאה פרנסות. ובוזה אמרת' לפרש פי' מה שנוהגין לומר בליל שבת

בכניסה לבית "שבת שלום ומבורך" דשבת הוא המשפיע שפע ברכה ופרנסה לכל השבוע וכמ"ש ב"מ"ש ב"מ"ש (ח"ב פ"ה ע"א) כל ברכאן דלעילא ותתא ביומא שביעאה תליין, אמנם זה דוקא כשיש שלום במשכונותינו, משא"כ כשיש מחלוקת אזי דוחה המחלוקת מאה פרנסות, ולא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה וכו' (עוקצין פ"ג מ"ב), וז"ש שבת וגם שלום אזי מבורך ודו"ק כי צרתה.

(ילקוט הגרשוני "כללים", ח"ז אות מ' ד"ה מחלוקה)